

VOIKUKKIA®-ryhmätoiminnan reunaehdot

Ohjeita Voikukka-vertaistukiryhmien ohjaajille ja muuta Voikukka-toimintaa koordinoiville

- Mikä on Voikukka-ryhmä?
- Millä ehdoilla Voikukka-nimeä ja -materiaaleja saa käyttää?

Nämä määritelmät on tarkoitettu Voikukka-vertaistukiryhmän ohjaajien, aluekoordinaattorien ja tukihenkilötoimintaa järjestävien tahojen tueksi. Tässä liitteessä määritellään perusraamit rekisteröidyn Voikukka-tavaramerkin käytölle. Ohjeet koskevat vertaistukiryhmätoimintaa, tukihenkilötoimintaa, työskentelyä kokemusasiantuntijoiden kanssa sekä kaikille verkoston toimijoille tarkoitettua tukimateriaalin käyttöä.

1. Voikukka-ryhmänohjaajat

Voikukka-vertaistukiryhmässä on aina vähintään kaksi ohjaajaa.

- Työskentely yhdessä yhden tai kahden ohjaajan kanssa suojaa ohjaajia liialta kuormittumiselta, ja ohjaajat voivat jakaa tehtäviä keskenään.

Voikukka-ryhmän ammattilaisohjaajaparista ainakin toisella on oltava Voikukka-ohjaajakoulutus. Vertaisohjaajalla on aina oltava Voikukka-ohjaajakoulutus.

- Tällöin ohjaajat ovat oikeutettuja yhdessä käyttämään koulutuksessa jaettuja sekä materiaalipankista ladattavia Voikukka-materiaaleja.
- Vertaisohjaajaksi voi kouluttautua vanhempi, joka on itse kokenut lapsen sijoituksen tai huostaanoton. Hän on osallistunut ryhmäläisenä Voikukka-vertaistukiryhmään tai on muuta kautta käynyt riittävästi läpi omia kokemuksiaan, jotta voi jäsentää niitä muiden avuksi. Vanhemman on oltava sellaisessa elämäntilanteessa, että voi tukea muita saman kokeneita. Vanhempi on valmis sitoutumaan Voikukka-toiminnan eettisiin periaatteisiin.

Ohjaajatiimillä on oltava soveltuva ammatillinen koulutus sekä käytännön kokemuksen kautta saadut perustiedot ja taidot lastensuojelusta, kriisissä olevan ihmisen auttamisesta sekä kohtaamisen ja kuulluksi tulemisen tärkeydestä.

- Soveltuva ammatillinen koulutus tarkoittaa sosiaali-, terveys- tai diakonia-alan opintoja.

- Olennaista on kokemus sijoitettujen lasten vanhempien kohtaamisesta ja ymmärrys heidän elämäntilanteestaan. Ohjaajatiimin jäsenten osaamisalueet voivat täydentää toisiaan. Kaikilla ohjaajilla ei tarvitse olla osaamista jokaiselta osa-alueelta.
- Lastensuojeluprosessiin liittyviä asioita nousee usein esille ryhmissä, ja ohjaajien tehtävänä on antaa oikeaa tietoa tai auttaa ryhmäläisiä etsimään oikea tieto.

Yhteistyö vertaisohjaajan kanssa

- Vertaisohjaajat ja ammattilaisohjaajat ovat ohjaajatiimin tasavertaisia jäseniä. He tuovat ryhmään oman osaamisensa ja sen mukaisen vastuun.
- Päävastuu ryhmäprosessin käytännön toteutuksesta on ammattilaisohjaajilla. Ryhmän suunnittelu ja ohjaaminen tehdään yhteistyössä vertaisohjaajan kanssa. Vertaisohjaajan kokemustieto on tärkeää koko ryhmäprosessin ajan aina valmisteluista palautteeseen. On kuitenkin huomioitava vapaaehtoisen vertaisohjaajan elämäntilanne ja ajankäytön mahdollisuudet. Ohjaajien työnjaosta sovitaan yhdessä ennen ryhmän perustamista.
- Vertaisohjaajan palkkiosta ja kulukorvauksista sovitaan kirjallisesti hyvissä ajoin ennen ryhmän perustamista, samalla kun sovitaan myös ammattilaisohjaajien työajasta ja budjetista.

2. Voikukkia-vertaistukiryhmän rakenne

Voikukkia-vertaistukiryhmä on tarkoitettu sijoitettujen lasten vanhempien tukemiseen. Samaa ryhmämallia voi käyttää myös sijoitettujen lasten muiden läheisten aikuisten tukemiseen.

- Voikukkia-vertaistukiryhmän nimeä voi käyttää vanhemmille ja muille läheisille sijoituksen kaikissa vaiheissa pidettävistä ryhmistä, joihin Voikukkia-ryhmämallia voidaan soveltaa. Ryhmä on toteutettava Voikukkia-rakenteen ja -periaatteiden mukaan.
- Olennaista on, että ryhmän jäseniä yhdistää kokemus huostaanotosta tai sijoituksesta kodin ulkopuolelle.

Voikukkia-vertaistukiryhmä on suljettu ryhmä.

- Ryhmässä on samat osallistujat koko prosessin ajan eikä ryhmään oteta uusia jäseniä tapaamisten välillä. Osallistuja saa kuitenkin jättää ryhmän kesken. Suljetun ryhmän tarkoituksena on varmistaa luottamuksellisuus ja siihen perustuva mahdollisimman avoin vuorovaikutus.
- Ohjaajat tapaavat osallistujat ennen ryhmän alkamista. Tapaamisen perusteella päätetään yhdessä vanhemman kanssa, onko ryhmä ajankohtainen ja sopiva vanhemmalle senhetkisessä elämäntilanteessa. Ryhmään osallistuminen ei saa olla ehto muulle tuelle tai päätöksille.

Voikukkia-vertaistukiryhmä on pienryhmä, ja siinä voi ohjaajien lisäksi olla korkeintaan kahdeksan (8) osallistujaa.

- Ohjaajien käytännön kokemus on osoittanut, että ryhmä toimii parhaiten, kun ryhmässä on 4–8 osallistujaa. Kolmellakin osallistujalla ryhmä on mahdollista toteuttaa, mutta poissaolojen takia ryhmäkertoja voi joutua perumaan ja/tai siirtämään.
- Jokaiselle ryhmäläiselle on oltava riittävästi aikaa kokemustensa jakamiseen. Ryhmäkertojen kesto on 2–3 tuntia ryhmän koosta riippuen. Kokemusten jakaminen ja vertaistuellinen keskusteleminen vaatii aikaa. Ryhmän koko on otettava huomioon ryhmän kesto suunniteltaessa.

Ryhmä tapaa yhteensä vähintään 16 tunnin ajan (8 x 2 h).

- Perusmallissa ryhmä kokoontuu 8–12 kertaa, noin kaksi tuntia kerrallaan viikon tai kahden välein. Tapaamisia voi olla myös useampia, ja tapaamisten kesto voi olla pidempi. Tämä voi olla tarpeen etenkin suurten ryhmien kohdalla.
- Voikukkia-ryhmä voidaan toteuttaa myös leirityyppisinä tapaamisina. Prosessin läpikäymisen kannalta tapaamisia on oltava useampia. Leiritoiminta vaatii erityisosaamista sekä muitakin ohjelmasisältöjä ja toimintaperiaatteita kuin varsinainen ryhmäohjelma (vapaamuotoinen yhdessäolo, välitehtävät).
- Olennaista viikonloputapaamisissakin on, että ryhmäteemojen käsittelylle ja keskustelulle on riittävästi aikaa. Myös ryhmäistuntojen välillä pitää olla aikaa teemojen pohtimiseen omassa rauhassa.

3. Voikukkia-vertaistukiryhmän sisältö

Voikukkia-vertaistukiryhmässä on käsiteltävä ainakin nämä aiheet:

- Osallistajat ja ohjaajat luovat yhdessä ryhmälle omat toimintaperiaatteet
- Jokainen osallistuja saa kertoa kokemuksensa lapsen sijoituksesta omalla tavallaan
- Kriisin vaiheet ja erokriisi aikuisella
- Kriisin vaiheet ja erokriisi lapsella
- Lapsen tapaaminen ja yhteydenpito (ei välttämättä koske ryhmää, jonka jäsenten lasten sijoitus on päättynyt)
- Yhteistyö sijaishuoltoapaikan ja/tai viranomaisten kanssa
- Omat voimavarat ja tulevaisuus

4. Loppupalautteen kerääminen Voikukkia-vertaistukiryhmistä

Voikukkia-vertaistukiryhmän päättyessä kerätään loppupalaute. Voikukkia-toiminta kokoaa vuositasolla kaikista palautteista yhteenvedon. Yhteenveto lähetetään tiedoksi ohjaajille ja julkaistaan voikukkia.fi-sivuilla.

Ohjaajat huolehtivat loppupalautteen keräämisestä ja motivoivat osallistujia antamaan palautetta. Palautetiedot ovat tärkeitä, koska niiden avulla voidaan kehittää ryhmätoimintaa ja vaikuttaa vanhempien tuen lisääntymiseen valtakunnallisesti. Palautekyselyyn vastaaminen on kuitenkin vapaaehtoista.

Palautteet kerätään nimettöminä niin, että ohjaajat eivät saa nähdä vastauksia.

- Ohjeet, linkit ja palautelomakkeet ovat ohjaajien materiaalipankissa.
- Loppupalaute toimitetaan Voikukkia-toiminnalle ryhmäprosessin päättyttyä.

5. Tukihenkilötoiminnan peruseriaatteita

Voikukkia-tukihenkilö on suorittanut Voikukkia-tukihenkilökoulutuksen tai mentorikoulutuksen. Hänen elämäntilanteensa on sellainen, että hän voi toimia tukihenkilönä.

Tukihenkilötoimintaa koordinoivat tahot, Voikukkia-ohjaajat ja aluekoordinaattorit sitoutuvat siihen, että tukihenkilötoiminta on eettisesti kestävä. Tukihenkilön vastaanottaminen ei saa olla ehto esimerkiksi ryhmään pääsemiselle tai muulle tuelle. Tukihenkilölle tulee järjestää taustaorganisaation puolesta koulutus tai vastaava perehdytys, työnohjaus ja palkkiot. Toiminnasta sovitaan aina kirjallisesti ennen toiminnan aloittamista.

6. Avoimet Voikukkia-vertaistukikahvilat

Jotta vertaistukikahvilatoiminnasta voi käyttää Voikukkia-nimeä, tulee seuraavien ehtojen täyttyä:

- Kahviloissa noudatetaan Voikukkia-toiminnan eettisiä periaatteita.
- Voikukkia-kahvilan toteuttamisesta sovitaan aina kirjallisesti etukäteen Voikukkia-toiminnan kanssa.
- Kahvilasta kerätty palaute lähetetään Voikukkia-toiminnalle.

7. Voikukkia-yksilötyön menetelmät

Voikukkia-toimintaperiaatteita voi käyttää luovasti vanhemman tukemiseksi myös yksilötyössä. Jotta yksilötyöstä voidaan käyttää Voikukkia-nimeä, tulee seuraavien ehtojen täyttyä:

- Voikukkia-yksilötyön ohjaajan tulee olla Voikukkia-ohjaajakoulutuksen käynyt sosiaali-, terveys- tai kasvatustieteiden ammattilainen tai muun soveltuvan koulutuksen omaava ammattilainen.
- Yksilötyössä noudatetaan Voikukkia-toiminnan eettisiä periaatteita.
- Voikukkia-nimen käytöstä yksilötyössä sovitaan etukäteen Voikukkia-toiminnan kanssa.

Nämä ohjeet Voikukkia-vertaistukiryhmämallista sekä Voikukkia-tavaramerkin käyttöoikeudesta tarkistetaan säännöllisesti aluekoordinaattoritapaamisissa tai vastaavassa tilaisuudessa. Ryhmäohjaajat ja Voikukkia-toimintaa koordinoivat voivat antaa palautetta siitä, miten ohjeet toimivat käytännössä. Lopullisesta ohjeistuksesta päättää tavaramerkin valvonnasta vastaava hallinnoija.

Lisätietoa ohjeista ja niiden soveltamisesta saat Voikukkia-työntekijöiltä. Yhteystiedot löytyvät osoitteesta www.voikukkia.fi.

Päivitetty 10.6.2019